

ОСОБЛИВОСТІ ЕВАКУАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ З БУДІВЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

*Корж В. М., студ. (гр. БС-83, ФБМІ КПІ ім. Ігоря Сікорського);
Демчук Г. В., к.т.н., доц. (каф. ОППЦБ КПІ ім. Ігоря Сікорського)*

Анотація. У статті розглянуто основні аспекти та особливості евакуації цивільного населення в умовах правового режиму воєнного стану. Проаналізовані базові сценарії ходу евакуації.

Ключові слова: евакуація, населення, воєнний стан.

Abstract. The article considers the main aspects and features of evacuation of the population in the legal regime of martial law. Baseline evacuation scenarios are analyzed.

Keywords: evacuation, population, martial law.

Вступ. Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

У зв'язку із військовим вторгненням Російської Федерації в Україну Указом Президента України №64/2022 [1] на всій території України введено воєнний стан на 30 діб починаючи із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року. Указом Президента України №133/2022 [2] строк дії воєнного стану подовжено на 30 діб починаючи від 26 березня 2022 року, Указом Президента України від 18 квітня 2022 року №259/2022 [3] строк дії воєнного стану подовжено починаючи від 25 квітня 2022 року строком на 30 діб.

Сьогодні у багатьох регіонах нашої країни щоденно фіксується велика кількість повітряних тривог, які докорінно змінили побут українців. Евакуація до тимчасових укриттів стала невід'ємною частиною нашого сьогодення і стала мати достатньо нових особливостей, з якими стикається населення при реалізації дій цивільного захисту.

Мета. Проаналізувати особливості здійснення евакуації цивільного населення в умовах правового режиму воєнного стану.

Аналіз стану питання. Військова агресія Російської Федерації проти України вимагає розгляду можливих сценаріїв захисту цивільного населення, включаючи евакуацію, з огляду на особливості правового режиму військового стану та нових перешкод, з якими можуть стикнутися люди в умовах військових

дій.

Методики, матеріали і результати досліджень. У правовому режимі військового стану існує багато небезпек для життя та здоров'я людей. Розглянемо окремий випадок, що властивий для місця постійної дислокації людей – будівель. Через ведення боїв, можуть виникнути ряд небезпек, що можуть статися в будівлі. В таблиці 1 наведені проаналізовані небезпеки та причини їх виникнення, що можуть спіткати людей в приміщеннях.

Таблиця 1

Небезпеки та причини їх виникнення

№	Небезпеки	Причини виникнення
1	Пожежа	Влучання снаряду в будівлю, загоряння
2	Уламки	Ударна хвиля від детонації боєприпасу
3	Задимлення	Наслідок пожежі

За різних умов ведення боїв досить ймовірно отримання різних поранень, що можуть статися з цивільними в будівлі. Проведено поверхневу класифікацію поранень в залежності від типу ведення бойових дій та рівень небезпеки виникнення цих поранень. Результати класифікації наведені в таблиці 2:

Таблиця 2

Результати класифікації ризику поранень

№	Тип ведення бойових дій	Тип можливого поранення	Ризик поранення для життя
1	Ракетний удар	Уламкове, ударне	Високий
2	Артобстріл	Уламкове, ударне	Високий
3	Вуличні бої	Кульове, уламкове	Середній

Для збереження життя та здоров'я цивільних людей існує деяка кількість способів захисту:

- заклеювання вікон;
- укриття за методом «двох стін» в приміщенні;
- евакуація з будівлі в захисні укриття.

Слід зазначити, що жоден із способів захисту не може на 100% гарантувати безпеку, проте найбільш ефективним є саме евакуація з будівлі в захисні укриття.

Евакуація з будівлі в захисні укриття у воєнний час відрізняється багатьма особливостями. В сучасній реальності евакуація з будівлі в захисні укриття проводиться під час «повітряної тривоги». Проте, недостатньо евакуюватися на вулицю, як при пожежі, а необхідно прослідувати до найближчого укриття. Також, за інструкціями, потрібно виконати ряд дій перед тим, як провести евакуацію, зокрема:

1. Перекрити у жилому приміщенні газ, воду.
2. Вимкнути світло.

3. Ввімкнути регіональну радіохвилю і уважно прослухати повідомлення управління з цивільного захисту населення.

4. Взяти «тривожну валізку» і залишити приміщення.

Проте, існують ризики, за яких евакуація може не відбутися, відбутися частково, або бути затягнутою в часі. На рис. 1 показано класифікацію таких ризиків:

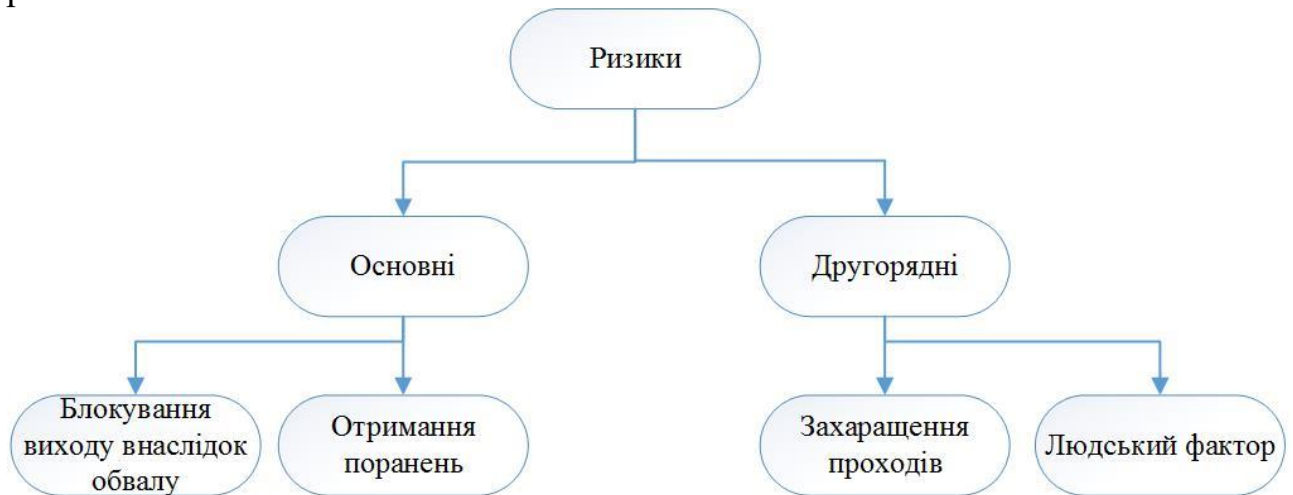

Рис. 1. Ризики, що можуть впливати на хід евакуації

До основних ризиків належать такі, що не можуть залежати від людей, що евакуюються. Ці ризики неможливо передбачити та здійснити дії, що можуть їх запобігти. До другорядних ризиків відносяться ті, які напряду залежать від суб'єктів евакуації.

У воєнний час за інструкціями необхідно евакуюватися з «тривожною валізкою», що в свою чергу вносить особливість в процес евакуації (рис. 2.)

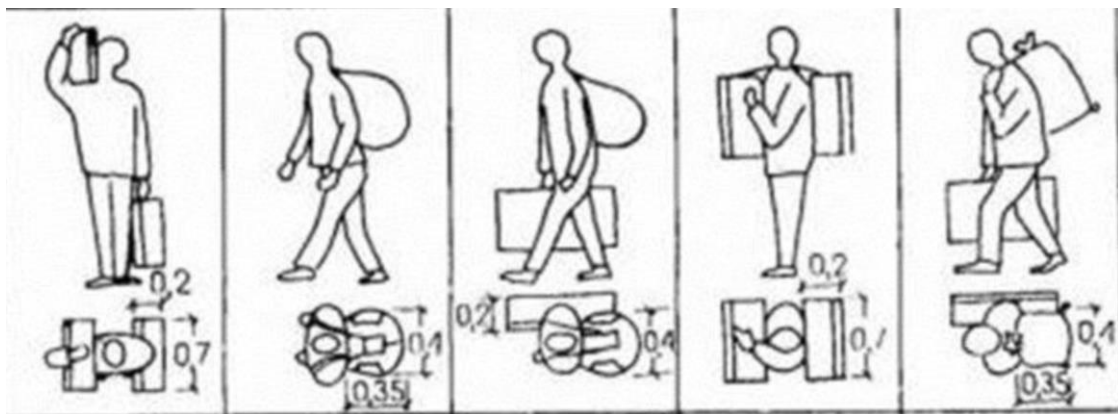

Рис. 2. Площі проекції людей з валізами на підлогу

Через наявність у людини валіз, площа проекції людини (рис. 3.) на підлогу збільшується, що, як наслідок, породжує розтягнутість натовпу поблизу біля виходів з будівлі, входу до укриття, вузьких місць на шляху евакуації.

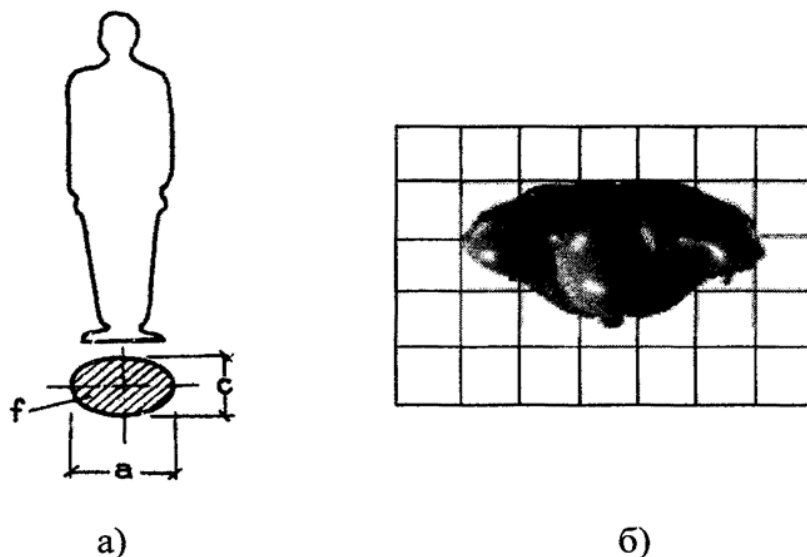

Рис. 3. Площа проекції людини на підлогу

Висновок. В умовах війни цивільне населення стикається з небезпеками, перебуваючи у будівлях і найефективнішим засобом вберегтись від них є евакуація.

Проте навіть найбезпечніший спосіб захисту має ризики, які можуть зірвати чи порушити процес. Ці ризики можуть бути основними або другорядними. Лише на другорядні ризики можна вплинути та передбачити їх. Задля забезпечення швидкості евакуації критично необхідно звільнити евакуаційні проходи, що розширить площу для евакуації людей і зможе компенсувати розширення площі проекції людини на підлогу. Таким чином ці дії обов'язково мають бути включені в програму підготовки евакуаційних маршрутів під час підготовчих робіт.

Література

1. Указ Президента України №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022.
2. Указ Президента України 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 18.03.2022.
3. Указ Президента України 259/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 22.04.2022.
4. Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення : навчальний посібник з курсу «Безпека життєдіяльності» для студентів ВУЗів / Сонько С.П., Жупінас С.І., Пліщенко С.С., Янчевський А.С. [та 2 інших] ; за редакцією С.П. Сонька ; Міністерство освіти і науки України. – Львів : Видавництво «Магнолія-2006», 2020. – 230 с.